
ПАМ'ЯТІ Б.К. ТЕРМЕНИ

17 лютого 2010 року на 78-му році життя перестало битися серце Бориса-Всеволода Костянтиновича Термени — відомого вченого, дендролога, доктора біологічних наук, професора кафедри ботаніки та охорони природи Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Борис Костянтинович народився 24 березня 1932 року в м. Чернівці в сім'ї вчителів. Рано залишився без батька, який загинув на фронті у 1944 році. Після навчання в Чернівецькій середній школі № 9 у 1947 році вступив до Сторожинецького лісового технікуму, по закінченні якого працював за фахом у лісовому господарстві краю. Відслужив армійську строкову службу. У 1963 році закінчив лісогосподарський факультет Української сільськогосподарської академії, отримавши кваліфікацію інженера лісового господарства. Потяг до наукової

діяльності привів його ще до закінчення навчання в академії у Чернівецький університет, де Б.К. Термена пройшов шлях від наукового співробітника до директора Ботанічного саду.

У перші роки праці у Ботанічному саду наукові інтереси Бориса Костянтиновича стосувалися вивчення біології плодоношення деревних інтродуцентів Буковини, що стало основою захищеної у 1970 році кандидатської дисертації на тему «Биология семеношения некоторых древесных интродуцентов Буковины» (науковий керівник — доктор біологічних наук, професор А.М. Мауринь (Латвія)).

Становленню Бориса Костянтиновича як науковця сприяли українські вчені О.Л. Липа, А.І. Колесников, А.Н. Корміліцин, М.А. Кохно, В.Б. Логгінов, О.О. Пироженко, з якими він координував свої наукові дослідження.

Очолюючи Ботанічний сад, він підтримував тісні зв'язки із співробітниками провідних наукових установ України та колишнього СРСР, що сприяло вибору актуальних напрямів наукових досліджень з інтродукції та акліматизації рослин і дало можливість Ботанічному саду Чернівецького університету отримати статус наукової установи.

Подальша наукова робота Б.К. Термени була присвячена вивченню інтродукованої дендрофлори Карпат і Західного Поділля, розробці наукових основ інтродукції перспективних видів та ефективних способів їхнього розмноження з метою впровадження у практику зеленого будівництва. Результатом цих досліджень стала докторська дисертація на тему «Биоэкологические основы интродукции древесных растений в Карпатах и Западном Подолье» (1984), а

започаткований ним напрям наукових досліджень щодо прогнозу успішності інтродукції на основі математичного моделювання приніс Б.К. Термені світове визнання. Він дійшов висновку про те, що математичне моделювання адаптаційних можливостей на основі аналізу стійкості деревних рослин є дійсно перспективним методом інтродукційного прогнозування, оскільки малопараметричні математичні моделі на основі лінійної регресії цілком адекватно відображують реакцію деревних рослин на дію комплексу кліматичних факторів. Ці ідеї знайшли втілення у подальших дослідженнях сформованої під його керівництвом школи науковців-дендрологів. Під керівництвом Б.К. Термени було захищено 8 кандидатських дисертацій.

Наукову діяльність Борис Костянтинович успішно поєднував з навчальною, виховною, природоохоронною та громадською роботою. Протягом 1986–2003 років він працював завідувачем кафедри ботаніки Чернівецького університету, був ректором університету «Природа», членом Президії міського товариства охорони природи та науково-технічної ради з охорони природи при міськвиконкомі, очолював Чернівецьке відділення Українського ботанічного товариства. За активну наукову та природоохоронну діяльність Б.К. Термена нагороджений бронзовою медаллю ВДНГ СРСР, а також грамотами республіканської та обласної рад з охорони природи.

Відданий своїй професії Борис Костянтинович згуртував навколо себе науков-

ців, які доклали чимало зусиль для створення інтродукційного генофонду Ботанічного саду та для популяризації знань про різноманіття флор інших регіонів. Як науковцю йому були притаманні принциповість, скрупульозність, чесність, велика працездатність та відповідальність.

Б.К. Термена є автором понад 100 наукових праць з проблем інтродукції деревних рослин в умовах західних регіонів України, співавтором «Конспекту флори Північної Буковини» (1992), монографії «Біоекологічні аспекти прогнозування інтродукції деревних рослин» (1998), навчального посібника «Охорона та раціональне використання природних ресурсів (2005)» та одноосібним автором посібників «Деревні рослини» (1987), «Лісознавство з основами лісівництва (2005)» тощо.

Борис Костянтинович був всебічно розвинутою, інтелігентною людиною, щирим патріотом України, цікавим співрозмовником, наділений тонким гумором. Володіючи вокальними здібностями, він тривалий час був хористом чоловічої капели викладачів та співробітників університету. Його життєвий шлях є прикладом служіння науці, відданості ідеалам честі, добра та справедливості.

Світла пам'ять про Бориса Костянтиновича Термену — науковця, наставника, вченого — назавжди залишиться в наших серцях.

Від імені колег та учнів
О.І. ТУРЛАЙ, М.І. ВИКЛЮК, М.О. КРАВЦІВ